

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

УДК 347.77

І. Є. ЯКУБІВСЬКИЙ,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри
цивільного права та процесу Львівського
національного університету імені Івана Франка

ЗДІЙСНЕННЯ МАЙНОВИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ВИЩИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ

У статті досліджуються проблеми здійснення вищими навчальними закладами майнових прав інтелектуальної власності. Проаналізовані проблемні положення законів України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», а також окремих законопроектів у частині правового регулювання відносин щодо внесення вищими навчальними закладами майнових прав інтелектуальної власності як вкладу до статутного капіталу юридичної особи.

Ключові слова: майнові права інтелектуальної власності, технологія, вищий навчальний заклад, статутний капітал.

Постановка проблеми. 2014–2015 рр. ознаменувалися розробкою і прийняттям в Україні низки законів, спрямованих на реформування сфери вищої освіти, науки та інноваційної діяльності (Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р., Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26 листопада 2015 р.). Законами України від 15 липня 2015 р. ратифіковано Угоду між Україною і Європейським Союзом про участь України у Рамковій програмі Європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій «Горизонт 2020» та Угоду (у формі обміну нотами) між Україною та Європейським Союзом про відновлення дії Угоди між Україною та Європейським Співтовариством про наукове і технологічне співробітництво. Крім того, на даний час підготовлено низку законопроектів щодо підтримки і розвитку інноваційної діяльності.

У наведених законах та законопроектах значна увага приділяється посиленню ролі вищих навчальних закладів та наукових установ як суб'єктів відносин в інноваційній сфері. Зокрема, йдеться про запровадження додаткових правових механізмів стимулювання державних вищих навчальних закладів до комерціалізації результатів науково-технічної діяльності. Відтак, існує потреба у проведенні наукового аналізу основних положень згаданих законів і законопроектів у частині здійснення майнових прав інтелектуальної власності вищими навчальними закладами.

Аналіз останніх досліджень. Теоретичну основу дослідження склали роботи таких науковців, як Ю. Є. Атаманова, І. Ф. Коваль, О. В. Кохановська, В. М. Кравчук, С. О. Мічурін, Р. Б. Шишка та ін.

Виклад основного матеріалу. Станом на сьогодні вищі навчальні заклади України є потужними інтелектуальними центрами, у яких створюється значна частина об'єктів права інтелектуальної власності. Так, за даними Державної служби інтелектуальної власності України, найвища винахідницька активність серед заявників – юридичних осіб традиційно спостерігається саме у закладів освіти (40% від загальної кількості поданих заявок на винаходи і корисні моделі) [1, с. 24]. За таких умов особливої актуальності набуває питання ефективного здійснення вищими навчальними закладами належних їм майнових прав інтелектуальної власності.

Відносини, які виникають у ході реалізації інноваційного циклу, включають у себе: а) відносини щодо створення об'єкта інтелектуальної власності, який становить основу інновації; б) відносини щодо доведення об'єкта інтелектуальної власності до прикладного стану для використання як інновації (стану інноваційного продукту); в) відносини щодо реалізації (впровадження) інновацій у виробничій сфері (виготовлення інноваційної продукції) [2, с. 125–126].

Станом на сьогодні вищі навчальні заклади переважно є учасниками відносин на першій з цих стадій, виступаючи лише «генераторами ідей» та часто не

вживаючи заходів щодо їх подальшої комерціалізації. У цьому аспекті варто відзначити, що Закон України «Про вищу освіту» містить низку положень, що розширюють можливості вищих навчальних закладів щодо їх участі в інноваційних процесах, причому не тільки на стадії створення відповідних об'єктів права інтелектуальної власності та набуття прав на них, але й на стадії їх подальшого впровадження у виробничий процес. Так, відповідно до ст. 68 Закону України «Про вищу освіту» наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність може провадитись вищими навчальними закладами, у тому числі через створені ними юридичні особи, предметом діяльності яких є доведення результатів наукової і науково-технічної діяльності вищого навчального закладу до стану інноваційного продукту та його подальша комерціалізація.

На відносини за участю вищих навчальних закладів у відносинах щодо здійснення майнових прав інтелектуальної власності поширюються положення цивільного законодавства (Книга 4, глава 75 Цивільного кодексу України, спеціальне законодавство у сфері інтелектуальної власності). Відповідно до ч. 2 ст. 167 Цивільного кодексу України державні вищі навчальні заклади належать до юридичних осіб публічного права. А ст. 82 Кодексу передбачено, що на юридичних осіб публічного права у цивільних відносинах поширюються положення цього Кодексу, якщо інше не встановлено законом. За таких умов важливого значення в контексті регулювання відносин інтелектуальної власності, особливо за участю державних вищих навчальних закладів, набуває спеціальне законодавство у сфері освіти і науки.

Варто відзначити, що у Законі України «Про вищу освіту» міститься чимало положень, що стосуються питань інтелектуальної власності у сфері вищої освіти. Так, ст. 69 даного Закону, яка має назву «Права інтелектуальної власності та їх захист», передбачено, зокрема, таке:

– вищі навчальні заклади мають право розпоряджатися майновими правами інтелектуальної власності на об'єкти права інтелектуальної власності (ч. 2);

– вищі навчальні заклади здійснюють заходи з впровадження, включаючи трансфер технологій, об'єктів права інтелектуальної власності, майнові права на які вони набули (ч. 5).

Крім того, низку положень щодо інтелектуальної власності закріплено ст. 70 Закону України «Про вищу освіту», відповідно до якої вищий навчальний заклад у порядку, визначеному законом, та відповідно до статуту має право, зокрема, брати участь у формуванні статутного капіталу інноваційних структур і утворених за участю вищих навчальних закладів малих підприємств, що розробляють і впроваджують

інноваційну продукцію, шляхом внесення до них нематеріальних активів (майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності); шляхом внесення нематеріальних активів (майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності) брати участь у формуванні статутного капіталу інноваційних структур різних типів (наукових, технологічних парків, бізнес-інкубаторів тощо).

Вищий навчальний заклад як суб'єкт майнових прав інтелектуальної власності вправі розпоряджатися вказаними правами на підставі відповідних договорів. Йдеться, насамперед, про договори, передбачені главою 75 Цивільного кодексу України (ліцензійний договір, договір про передання майнових прав інтелектуальної власності тощо). Відповідно до ч. 1 ст. 27 Закону України «Про вищу освіту» вищий навчальний заклад працює на засадах неприбутковості. Відповідно, враховуючи приписи ст. 1117 Цивільного кодексу України, вищий навчальний заклад, навіть приватний, не може бути стороною у договорі комерційної концесії.

Закріплюючи право вищих навчальних закладів розпоряджатися майновими правами інтелектуальної власності, Закон України «Про вищу освіту» окремо регулює їх право на внесення таких прав до статутного капіталу відповідних юридичних осіб. Важливі положення щодо цієї форми розпоряджання вищим навчальним закладом належними йому майновими правами інтелектуальної власності містяться також у Законі України «Про наукову та науково-технічну діяльність», де цьому питанню присвячена окрема ст. 60. Цією статтею, зокрема, передбачено, що державні наукові установи (крім державних наукових установ оборонно-промислового комплексу), державні університети, академії, інститути мають право бути засновниками та співзасновниками господарських товариств та беруть участь у формуванні статутного капіталу такого господарського товариства виключно шляхом внесення до нього майнових прав інтелектуальної власності, виключні майнові права на які зберігаються за державною науковою установою або державним університетом, академією, інститутом. У разі ліквідації господарського товариства за рішенням засновників (акціонерів) або на підставі рішення суду, у тому числі про визнання господарського товариства банкрутом, майнові права інтелектуальної власності, виключні майнові права на які зберігаються за державною науковою установою або державним університетом, академією, інститутом, не включаються до складу ліквідаційної маси і повертаються державній науковій установі або вищому навчальному закладу, що вносив його до статутного капіталу господарського товариства.

Варто звернути увагу на те, що положення ст. 60 Закону України «Про наукову і науково-технічну ді-

яльність» стосуються здійснення майнових прав інтелектуальної власності власне державними вищими навчальними закладами, тобто є спеціальними по відношенню до положень статей 69, 70 Закону України «Про вищу освіту».

Крім того, спеціальне правове регулювання передбачене щодо внесення вищими навчальними закладами майнових прав інтелектуальної власності до статутного капіталу наукових парків.

Згідно із ч. 3 ст. 13 Закону України «Про наукові парки» від 25 червня 2009 р., вищий навчальний заклад та/або наукова установа беруть участь у формуванні статутного капіталу наукового парку шляхом внесення до нього нематеріальних активів (майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності) у порядку, встановленому законодавством України. У разі ліквідації наукового парку за рішенням засновників або на підставі рішення суду, в тому числі про визнання наукового парку банкрутом, майнові права на об'єкти інтелектуальної власності, створені за рахунок бюджетних коштів, не включаються до складу ліквідаційної маси і повертаються вищому навчальному закладу та/або науковій установі, що вносили їх до статутного капіталу наукового парку (ч. 4 ст. 13 Закону).

Особливості правового режиму об'єктів права інтелектуальної власності у наукових парках визначено ст. 17 даного Закону. Відповідно до ч. 3 цієї статті майнові права на технології та об'єкти права інтелектуальної власності, створені під час виконання проектів наукового парку, є власністю наукового парку та/або його партнерів, крім випадків, зазначених у частині четвертій цієї статті. У ч. 4 даної статті передбачено, що центральний орган виконавчої влади, у сфері управління якого перебуває вищий навчальний заклад або наукова установа, може обмежити в порядку, встановленому законом, майнові права на використання і розпорядження технологій та об'єктів права інтелектуальної власності, створених із залученням державних коштів, у разі якщо технологію та/або об'єкт права інтелектуальної власності: віднесено до сфери національної безпеки і оборони держави; визнано такими, що мають використовуватися в публічних інтересах; доведено до промислового використання та реалізації готової продукції виключно за рахунок державних коштів.

Попри загальну прогресивну спрямованість наведених вище положень законів України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про наукові парки» у них присутні також деякі проблемні моменти, на яких хотілось би зосередити увагу.

По-перше, законодавець не завжди послідовний у вживанні термінології щодо об'єктів відповідних правовідносин, на що вже зверталась увага в літера-

турі. Зокрема, поряд із терміном «майнові права інтелектуальної власності» паралельно використовуються такі, як «нематеріальні активи (майнові права на об'єкти права інтелектуальної власності)», «майнові права на технології та об'єкти права інтелектуальної власності». Варто додати, що у проекті Закону «Про підтримку та розвиток інноваційної діяльності» [3] йдеться про те, що вищі навчальні заклади мають право вносити як вклад для формування статутного капіталу юридичної особи, що створюється в рамках публічно-приватного партнерства, «право використання результатів інтелектуальної діяльності, в тому числі об'єктів права інтелектуальної власності, або право реалізації, застосування технології» (ч. 3 ст. 28).

Вважаємо таке термінологічне розмаїття невикористаним і таким, що може викликати проблеми у правозастосуванні. При цьому слід звернути увагу на таке.

Відповідно до законодавства України вкладом до статутного капіталу юридичної особи можуть бути майнові права інтелектуальної власності (ч. 3 ст. 424 Цивільного кодексу України, ч. 1 ст. 86 Господарського кодексу України). Останні виникають лише щодо об'єктів права інтелектуальної власності (статті 418, 420 Цивільного кодексу України), а не щодо будь-яких результатів інтелектуальної діяльності людини. У цьому аспекті спірною видається можливість внесення у якість вкладу до статутного капіталу «права використання результатів інтелектуальної діяльності», якщо останні не є об'єктами права інтелектуальної власності.

Що стосується «права реалізації, застосування технології», то можливість такого «права» виступати вкладом теж викликає сумніви, оскільки технологія як така не є окремим об'єктом права інтелектуальної власності.

Визначення поняття «технологія» міститься у ст. 1 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» від 14 вересня 2006 р. в редакції Закону від 2 жовтня 2012 р.: технологія – результат науково-технічної діяльності, сукупність систематизованих наукових знань, технічних, організаційних та інших рішень про перелік, строк, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг.

Проте наведене визначення не дає чіткого уявлення стосовно того, про який вид об'єктів цивільних прав в даному випадку йдеться. Адже у цій дефініції законодавець одночасно оперує такими поняттями, як «результат науково-технічної діяльності», «знання», «рішення». У свою чергу, до складових технології даний закон відносить наукові та науково-прикладні результати, об'єкти права інтелектуальної власності і ноу-хау.

Враховуючи закріплені законодавством визначення понять «науковий результат», «науково-технічний результат» (ст. 1 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»), «ноу-хау» (ст. 1 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій») вважаємо, що поняття «технологія» та «складова технології» в переважній більшості зводяться до тих чи інших об'єктів права інтелектуальної власності. Водночас ті елементи технології, які не набувають правового режиму об'єктів права інтелектуальної власності, можуть розглядатись як науково-технічна інформація. Однак у цьому випадку відкритим залишається питання щодо майнових прав на такий об'єкт, оскільки цивільне законодавство розглядає право на інформацію як особисте немайнове право фізичної чи юридичної особи (статті 94, 302 Цивільного кодексу України) [4, с. 204–207]. Як вважає О. В. Кохановська, право на інформацію, як елемент більш широкої категорії «інформаційних прав», відповідає особистим немайновим правовідносинам, не пов'язаним з майновими [5, с. 7].

Що стосується нематеріальних активів, то, відповідно до ст. 139 Господарського кодексу України, вони належать до майна у сфері господарювання. Визначення нематеріальних активів та їх види передбачено Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 18 жовтня 1999 р. № 242. Зі змісту даного нормативно-правового акта випливає, що майнові права інтелектуальної власності є лише однією зі складових нематеріальних активів, а тому ототожнювати ці поняття, як це має місце у законах України «Про вищу освіту» та «Про наукові парки», неправильно.

Тому вкладом до статутного капіталу юридичних осіб мають визнаватися саме майнові права інтелектуальної власності.

По-друге, аналізовані закони досить суперечливо підходять до визначення правового режиму майнових прав інтелектуальної власності, що внесені як вклад до статутного капіталу вищими навчальними закладами.

Так, ст. 60 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» передбачено, що внесені до статутного капіталу майнові права інтелектуальної власності «зберігаються за державною науковою установою або державним університетом, академією, інститутом». Цілком зрозуміло, що закріплюючи таку норму, законодавець прагне зберегти майнові права інтелектуальної власності за державним вищим навчальним закладом. Проте наведене законодавче положення важко визнати правильним, оскільки виходить, що, внівши майнові права інтелектуальної власності до статутного капіталу юридичної особи,

державний вищий навчальний заклад залишається їх суб'єктом (правоволодільцем), тоді як створена юридична особа набуває хіба лише право на використання відповідного об'єкта.

Варто зазначити, що станом на сьогодні у літературі не вироблено єдиної точки зору щодо правової форми внесення майнових прав інтелектуальної власності до статутного капіталу юридичної особи [6, с. 87–133; 7, с. 14–21; 8, с. 168; 9, с. 56]. У п. 5.1 постанови Пленуму Вищого господарського суду України від 17 жовтня 2012 р. № 12 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності» йдеться про опосередкування таких відносин договором про передання виключного права.

У цьому аспекті ми погоджуємось із тим, що станом на сьогодні необхідним є визначений законом порядок внесення прав інтелектуальної власності до статутного капіталу юридичних осіб [10, с. 15].

Вважаємо, що при внесенні майнових прав інтелектуальної власності до статутного капіталу юридичної особи має відбуватися правонаступництво у зазначених правах зі зміною правоволодільця. Ситуація, при якій зазначені права вважаються внесеними до статутного капіталу створюваної юридичної особи, але правоволодільцем при цьому залишається державний вищий навчальний заклад, виглядає алогічною. Якщо йдеться про надання державним вищим навчальним закладом права на використання винаходу чи іншого об'єкта інтелектуальної власності, то в такому випадку доцільно укласти ліцензійний договір. При цьому участь державного вищого навчального закладу у доходах від використання об'єкта може забезпечуватися через визначення у договорі ліцензійних платежів у формі роялті.

По-третє, недостатньо чіткими є положення щодо правового режиму об'єктів права інтелектуальної власності, створених під час виконання проектів наукового парку (ст. 17 Закону України «Про наукові парки»). Так, зі змісту ч. 3 цієї статті випливає, що відповідні майнові права належать науковому парку та/або його партнерам, крім випадків, передбачених ч. 4 цієї статті. Проте ч. 4 даної статті Закону передбачає право центрального органу виконавчої влади, у сфері управління якого перебуває вищий навчальний заклад або наукова установа, обмежити вказані майнові права у визначених випадках.

У літературі цілком слушно підкреслюється, що обмеження майнових прав впливають на звуження суб'єктивного цивільного права, ускладнюють можливість його здійснення [11, с. 128]. Проте обмеження майнових прав не можна ототожнювати із припиненням цих прав, у тому числі з їх позбавленням. Тому в контексті положень ст. 17 Закону України «Про наукові парки» слід виходити з того, що суб'єктом

майнових прав інтелектуальної власності на об'єкти, створені під час виконання проекту наукового парку, є науковий парк та/або його партнер(и), а у випадках, визначених ч. 4 цієї статті Закону, відповідний центральний орган може своїм рішенням обмежити вказані майнові права.

Висновки. Загалом, можна відзначити позитивні тенденції, що окреслились за останні роки у законодавстві України, які передбачають розширення можливостей вищих навчальних закладів, зокрема державних, щодо комерціалізації наукових та науково-технічних результатів. Водночас проблемним залишається питання узгодженості актів законодавства у сфері освіти, науки та інновацій із цивільним законодавством України. Зокрема, у законах України

«Про вищу освіту» (статті 69, 70), «Про наукову і науково-технічну діяльність» (ст. 60), «Про наукові парки» (ст. 13), а також у проекті Закону «Про підтримку та розвиток інноваційної діяльності» (ст. 28) вкладом до статутного капіталу юридичної особи мають послідовно визначатись належні вищим навчальним закладам майнові права інтелектуальної власності. У ст. 60 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» варто виключити положення, відповідно до якого внесені державним вищим навчальним закладом чи науковою установою до статутного капіталу господарського товариства майнові права інтелектуальної власності зберігаються за державним вищим навчальним закладом чи науковою установою відповідно.

ЛІТЕРАТУРА

1. Промислова власність у цифрах: Показники діяльності Державної служби інтелектуальної власності та Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» за 2015 р. – К., 2016. – 47 с.
2. Правове регулювання інноваційних відносин : монографія / кол. авт. С. М. Прилипко, А. П. Гетьман, Ю. Є. Атаманова та ін. – Х. : Юрайт, 2013. – 688 с.
3. Про підтримку та розвиток інноваційної діяльності: Проект Закону [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ndiiv.org.ua/Files2/proekt_ZU_Pro_pidtrimku_Innovation_iz_zayvag_COVV_01.12.2015.docx.
4. Якубівський І. Є. Об'єкти цивільних правовідносин у сфері трансферу технологій / І. Є. Якубівський // Актуальні напрями правового забезпечення інноваційної та інвестиційної політики в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Харків, 14 листоп. 2014 р. / редкол.: С. М. Прилипко, Ю. Є. Атаманова, С. В. Глібко, К. В. Єфремова. – Х. : Право, 2014. – 212 с.
5. Кохановська О. В. Цивільно-правові проблеми інформаційних відносин в Україні : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 / О. В. Кохановська ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2006. – 34 с.
6. Атаманова Ю. Е. Участие в хозяйственных обществах правами промышленной собственности: правовые проблемы передачи инновационного продукта / Ю. Е. Атаманова. – Харьков, 2004. – 210 с.
7. Васильева В. А. Промислова власність і корпоративна власність: конкуренція норм / В. А. Васильева // Міжнародний журнал «Право і суспільство». – 2015. – Вип. 1. – С. 14–21.
8. Кравчук В. М. Право інтелектуальної власності як вклад до статутного капіталу юридичної особи / В. М. Кравчук // Вісн. Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Юрид. науки. – 2014. – № 807. – С. 166–171.
9. Тверезенко О. Майнові права інтелектуальної власності як внесок до статутного капіталу господарського товариства / О. Тверезенко // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2009. – № 6. – С. 50–59.
10. Коваль І. Ф. Проблеми комерціалізації вищими навчальними закладами прав на об'єкти інтелектуальної власності / І. Ф. Коваль // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2014. – № 4. – С. 11–18.
11. Мічурін Є. О. Обмеження майнових прав фізичних осіб (теоретико-правовий аспект) : монографія / Є. О. Мічурін. – Х. : Юрsvіт, НДІ прив. права та підпр. АПрН України, 2008. – 482 с.

REFERENCES

1. Promyslova vlasnist u tsyfrakh: Pokaznyky diialnosti Derzhavnoi sluzhby intelektualnoi vlasnosti ta Derzhavnoho pidpriemstva «Ukrainskyi instytut intelektualnoi vlasnosti» za 2015 r. [*Industrial Property in numbers: Indicators of the State Service of Intellectual Property and the State Enterprise «Ukrainian Institute of Intellectual Property» in 2015*]. K. [In Ukrainian]
2. S. M. Prylypko, A. P. Hetman, Yu. Ye. Atamanova (2013) Pravove rehuliuвання innovatsiinykh vidnosyn [*Legal regulation of innovative relations*] Kh.: Yurait, [In Ukrainian]
3. Pro pidtrymku ta rozvytok innovatsiinoi diialnosti: Proekt Zakonu. [The support and development of innovation: Draft Law] (n.d.) [ndiiv.org.ua](http://www.ndiiv.org.ua) Retrieved from: http://www.ndiiv.org.ua/Files2/proekt_ZU_Pro_pidtrimku_Innovation_iz_zayvag_COVV_01.12.2015.docx [In Ukrainian]

4. Yakubivskiy I. Ye. (2014) Obiekty tsyvilnykh pravovidnosyn u sferi transferu tekhnologii [The objects of civil relations in technology transfer]. Proceeding from Recent trends legal support innovation and investment in Ukraine '14: Vseukrainska nauk.-prakt. konferentsiya, (14 lystopada 2014) – Ukrainian scientific-practical conference (212 p.) Kh.: Pravo [In Ukrainian]
5. Kokhanovska, O. V. (2006) Tsyvilno-pravovi problemy informatsiinykh vidnosyn v Ukraini [Civil legal problems of information relations in Ukraine] *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv [In Ukrainian]
6. Atamanova Yu. E. (2004) *Uchastie v hozyaystvennykh obschestvah pravami promyshlennoy sobstvennosti: pravovyie problemy peredachi innovatsionnogo produkta [Participation in the economic societies of industrial property rights: legal problems of the transfer of an innovative product]*. H. [In Russian]
7. Vasylieva V. A. (2015) Promyslova vlasnist i korporatyvna vlasnist: konkurentsiiia norm [Industrial property and corporate ownership, competition rules] *Mizhnarodnyi zhurnal «Pravo i suspilstvo» – International Journal «Law and Society»*, 1, 14–21. [In Ukrainian]
8. Kravchuk V. M. (2014) Pravo intelektualnoi vlasnosti yak vklad do statutnoho kapitalu yurydychnoi osoby [Intellectual property as a contribution to the charter capital of a legal entity]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika»*. *Yurydychni nauky. – Proceedings of the National University «Lviv Polytechnic». Jurisprudence*, 807, 166–171. [In Ukrainian]
9. Tverezenko O. (2009) Mainovi prava intelektualnoi vlasnosti yak vnesok do statutnoho kapitalu hospodarskoho tovarystva [Intellectual property rights as a contribution to the charter capital of a business partnership]. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti. – Theory and practice of intellectual property*, 6, 50–59. [In Ukrainian]
10. Koval I. F. (2014) Problemy komertsializatsii vyshchymy navchalnymy zakladamy prav na obiekty intelektualnoi vlasnosti [Problems of the commercialization of higher education institutions of intellectual property]. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti. – Theory and practice of intellectual property*, 4, 11–18. [In Ukrainian]
11. Michurin Ye. O. (2008) *Obmezhenia mainovykh prav fizychnykh osib (teoretyko-pravovy aspekt) [Limitations of property rights of individuals (theoretical and legal aspects)]*. Kh. Yursvit, NDI pryv. prava ta pidpr. APRn Ukrainy [In Ukrainian]

И. Е. ЯКУБИВСКИЙ

кандидат юридических наук, доцент кафедры гражданского права и процесса
Львовского национального университета имени Ивана Франко

ОСУЩЕСТВЛЕНИЕ ИМУЩЕСТВЕННЫХ ПРАВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ ВЫСШИМИ УЧЕБНЫМИ ЗАВЕДЕНИЯМИ

В статье исследованы проблемы осуществления высшими учебными заведениями имущественных прав интеллектуальной собственности. Проанализированы проблемные положения законов Украины «О высшем образовании», «О научной и научно-технической деятельности», а также некоторых других законодательных актов и законопроектов в части регулирования отношений по внесению высшими учебными заведениями имущественных прав интеллектуальной собственности в качестве вклада в уставной капитал юридического лица.

Ключевые слова: имущественные права интеллектуальной собственности, технология, высшее учебное заведение, уставной капитал.

I. E. YAKUBIVSKYY

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor of Ivan Franko National University of Lviv

THE EXERCISING OF THE INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS BY THE HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Problem setting. Here is observed the problems of the exercising of the intellectual property rights by the higher education institutions based on the Law of Ukraine on Higher Education 2014, Law of Ukraine on Scientific, Research and Development Activity 2015 and some other laws.

Analysis of resent researches and publications. The following scientists discovered the specified question: Y. Atamanova, O. Kohanovska, V. Kravchuk, R. Shishka and others.

Article's main body. Nowadays, the Ukrainian higher education institutions are the real force scientific centres, which create essential part of the intellectual property rights items. Nearly 40 percents of applications for inventions and utility models income from the higher education institutions. Scientific, research and development and innovation activity may be carried out by higher education institutions, including through legal entities established by these institutions with the purpose of bringing scientific, research and development outputs produced by a higher education institution to the level of an innovative product and its further commercialization. Higher education institutions have right to dispose intellectual property rights for the scientific, research and development activity results. Civil contract (contract on transfer of intellectual property rights, license contract etc.) is the basic form of such disposing. The laws of Ukraine on Higher Education, on Scientific, Research and Development activity, on Research Parks provides a possibility of higher education institutions to contribute their own intellectual property rights in the authorized capital of legal entities (commercial partnerships, research parks, techno-parks, business incubators, etc.). In these laws are used the different terms to marking the object of such contribution («intellectual property rights», «non-tangible assets», «technology»).

Conclusions and prospects for the development. Modern legislation of Ukraine provides for the higher education institutions wide possibilities for commercialization of their scientific, research and development activity results. Although, there are some problems, concerning to the relativity between the special laws in science, education and innovation scopes and the civil legislation of Ukraine. The laws of Ukraine on Higher Education (art. 69, 70), on Scientific, Research and Development activity (art. 60), on Research Parks (art. 13) and the project of Law on support and development of innovation activity (art. 28) must fix, that exactly intellectual property rights are the contribution to the authorized capital of legal entity. It is necessary to exclude the legislative prescription of art.60 Law on Scientific, Research and Development activity, provided that the intellectual property rights, which were contributed to the authorized capital of commercial partnership, still belong to a state higher education institution or state research institutions.

Keywords: intellectual property rights, technology, higher education institution, authorized capital.